

Ord for dagen. Av Hitlers tale 9. november 1942: "Og her kan man rolig tro meg: hvad vi en gang besidder det holder vi også virkelig fast på, at der hvor vi står i Europa i denne krig der kommer det ingen annen hen."

Utenrikskronikk.

Helo den del av verden som utålmodig venter på befrielsen fra nazioket har fulgt den første luftbårne britiske divisjons kamp ved Arnhem med den største spenning. Onsdagens tyske krigskommuniké meldte om "tilintetgjørelsen" av denne divisjon. Dette er noe av en overdrivelse, men Churchill la i sin store tale torsdag ikke skjul på at dette dristige foretogende på sett og vis var strandet. Han understreket samtidig med all kraft at de store og smertelige tap som var tilføyd disse briljant kjempende tropper ikke på noen måte var skjedd "in vain".

Tvartimet, Arnhemtreppene hadde sikret de 2 divisjoner som kjempet lenger sør deres fulle utviklingsmuligheter. Nu er det naturligvis ingen grunn til å fortie at en heldig gjennomførelse av Arnhemaksjonen, støttet av godt flyvær, vilde ha gitt de alliertes plan om å omgå Siegfriedlinjen, et meget betydningsfullt steg fremover. Men en har i alle fall oppnådd at den såkalte forsyningskorridor allerede er sikret og utvidet til en ytterst aktiv og oppladet front av betraktelig dybde og slagkraft. På Westfronten, og en er kommet et langt skritt videre på hovedlinjen i den allierte strategi å få forlenget fronten mot Tyskland. Den går idag fra den schweiziske grense til Nijmegen. Den tyske hærløsløse har utvilksomt satt mer inn i nedkjempingen av Arnhemstyrkene enn en fornuftig bruk av troppene skulle tilsi, i mindre format har derfor også tyskerne en seier å notere i stil med seiren over Russland 3. okt. 1941.

Skal en se på Westfronten i sin helhet, er det fristende å nevne noen av de tall Churchill presenterte i sin store krigsoversikt. Han nevnte at det idag står en samlet alliert styrke på 2 - 3 mill. mann i vest. Mot disse friske og tipp topp utstyrte troppemasser kan tyskerne mobilisere en vesthær som i følge Churchill har mistet 400 000 i døde og sårede, nær en lav mill. i fanger og der til 200 000 bundet til kanalhavnene. Dette blir i alt 1,1 mill. mann. Hva har så tyskerne tilbake? Det har vært nevnt at tyskerne da invasjonen startet hadde i alt 1,2 mill. mann i vest. Selv om slike tall først efter krigen lar seg verifisere fullt ut, er det ingen tvil om at størsteparten av det tyske hærs å stille på beina i vest er satt ut av spillet, og at de til benamin av Siegfriedlinjen må lite på de reserver de kan skrape sammen i selve Tyskland eller føre over fra Østfronten. Det er god grunn til å tro at de anglo-amerikanske arméer efter enlt oppmarsjering vil nå sensasjonelle resultat. Den forløpne uke har bragt lite nytt fra selve fronten i Tyskland, men vi tar sikkert ikke meget feil når vi regner med at den nye luftmarbanking som er satt inn over Vesttyskland er opptakten til store angrep mot den underbemannede Siegfriedlinje.

I øst er Østland totalt ronsøt for organisert tysk motstand og sovjetarméene står innenfor synsvidde av Riga, Latvias hovedstad. Det som foregår i øst er en total opprulling av hele den baltiske front, hvilket igjen er en forutsetning for det store slaget mot Østpreussen. En kan formodentlig samtidig regne med en ny tysk tilbaketrukkning på sentralfronten, som vil bringe de russiske arméer adskillig nærmere det egentlige Tyskland. Videre er det tydelig at sovjetarméene med god virkning fortsetter gjennomhullingen av Karpatermuren fra nord, samtidig som angrepene mot Tysklands siste vasallstat, Ungarn, allerede ruller fram på de ungarske stepper. Er det riktig at tyskerne her bare har 3 av sine egne divisjoner å stole på, er det grunn til å regne med at en her har en meget effektiv trussel mot både Budapest og Wien. Det som foregår på Balkan er den definitive avkjøring av de tyske balkantropper, men er bare forpreparasjoner i den store kontraksjonsposess.

Med de alliertes kjempoppmarsj fra alle kanter kan det naturligvis føles litt skuffende å høre at Churchill gir oss en frist for avslutningen av krigen som var noe lenger enn de fleste vel hadde regnet med.

Han sa som kjent i sin torsdagstale at en kanskje måtte regne med noen måneder av 1945 før det var slutt. Til dette er å bemerke at Churchill under hele krigen har regnet med en meget rommelig tidsmargin, og denne praksis har han heller ikke avviket fra i sin siste store tale. De nærmeste måneder, kanskje uker vil muligens åpenbare faktorer som han offisielt ikke har turt regne med, men som Eisenhower fornødentlig regnet med da han i begynnelsen av uken kalte de utenlandske arbeidere i Tyskland til aksjon.

Ryhetene fra London fredag 29/9 kl. 18.30.

Vestfronten. I Nederland har britene befestet og utvidet sine stillinger i Filen ved Nijmegen. I korridor nord-vest for Nijmegen har den britiske 2. arme satt seg godt fast i et 16 km. bredt område mellom Waal og den annen forgrening av nedre Rijn, og 3 tyske motangrep øst for Nijmegen er slått til åke. Britene har ført fram nye forsterkninger til området som er tatt. Tyske forsøk på å forsere et bruhode vest for Arnhem ble knust. Noen av fiendens støttrupper ble slått tilbake over elva. Briterne rykker nærmere Hertogenbosch trass kraftig motstand. Allierte styrker har utvidet et bruhode ved Antwerpen-Turnhout-kanalen og rykket fram mellom 3 og 5 km. Kanadiske tropper trekker seg sammen om de indre bydeler i Calais etter å ha erobret festningen. Amerikanernes 1. arme har befridd byen Remich sør-øst for hovedstaden Luxembourg. Den 3. arme har trass kraftig tysk motstand rykket inn i Farcis-skogen. 7. arme melder om betydelig framgang foran Belfort-åpningen, og har befridd flere landsbyer. Britiske bombefly angrep inatt mål i Braunschweig, 1 fly gikk tapt. 1000 tunge amerikanske bombefly angrep igår Magdeburg, Kassel og Merseburg. Ved Merseburg møtte de fiendtlig jagermotstand, og 36 tyske jagere ble skutt ned. Egne tap 49 bombefly og 12 jagere.

Østfronten. Russiske marinefly angrep igår tyske mål og skip ved Vadsø. Den vestlige del av Estland er helt rensket for tyskere. De russiske tropper rykker videre fram mot Riga. De angriper allerede tyske forsvarsstillinger nord-øst for byen. Byen Lappev på den polsk-slovakiske grense er erobret samt tre andre byer. Den jugoslaviske regjering har gitt tillatelse til russiske styrker å rykke inn på jugoslavisk område under forutsetning av at siviladministrasjonen fortsatt skal være i funksjon.

Italia. Allierte styrker i Italia har hatt ny framgang i retning av Bologna. På midtavsnittet har 5. arme fått fastere tak på veien til denne by. De nærmer seg Savignano. De har videre inntatt 3 viktige høyder på hovedveien mellom Firenze og Bologna. På Adria-avsnittet er den 8. arme tvunget endel tilbake som følge av harde tyske motangrep.

Det fjerneste Østen. Amerikanske luftstridskrefter har foretatt et kraftig angrep på Filipinene, hvorved 56 japanske skip ble senket eller skadet og 36 japanske fly ble skutt ned. Egne tap 10 fly.

Norge. Fly fra den britiske flykorpset har senket entysk torpedobåt utenfor sydkysten av Norge.

Ved marinens hovedverft på Horten har de i lengere tid hatt under bymning en tysk jager nr. 129. Arbeidet har tatt meget lang tid p.g.a. materialmangel og sabotasje, og tyskerne hadde nå forlangt at jageren skulle være ferdig til 1. oktober. Forleden da den var den også ferdig, men natt til igår gikk jager nr. 129 i luften og ligger nå og flyter på havnen med bunnen i været.

Riksadvokaten har meddelt at saken om Dysthe-Hagelin er henlagt. Som kjent framsatte Reidar Dysthe en rekke vitenskapelige beskyldninger mot Hagelin for direkte ulovligheter og korrupsjon. Dysthe er nå i fengsel.

I begynnelsen av september ble en tysk Tønsberg-jente skutt av en tysk vaktpost da hun ikke stanset ved en tysk vaktpost. Ortskommandanten sendte med vanlig tysk taktfølelse krans til begravelsen. Kransen ble returnert. Forleden fikk husmødrene til sin overraskelse kjøtt fin, fet, frossen sei i fiskeferretningene. Seien skrev seg fra et parti på 250 tonn som tyskerne skulle sende til Tyskland, men partiet ble stanset ved kranen av svenskene og måtte returneres til Oslo.

25. august rømte den tyske kommandant på Oscarsberg sammen med 7 underordnede offiserer i bil. Såvidt man vet, er rømningene ikke grepert.